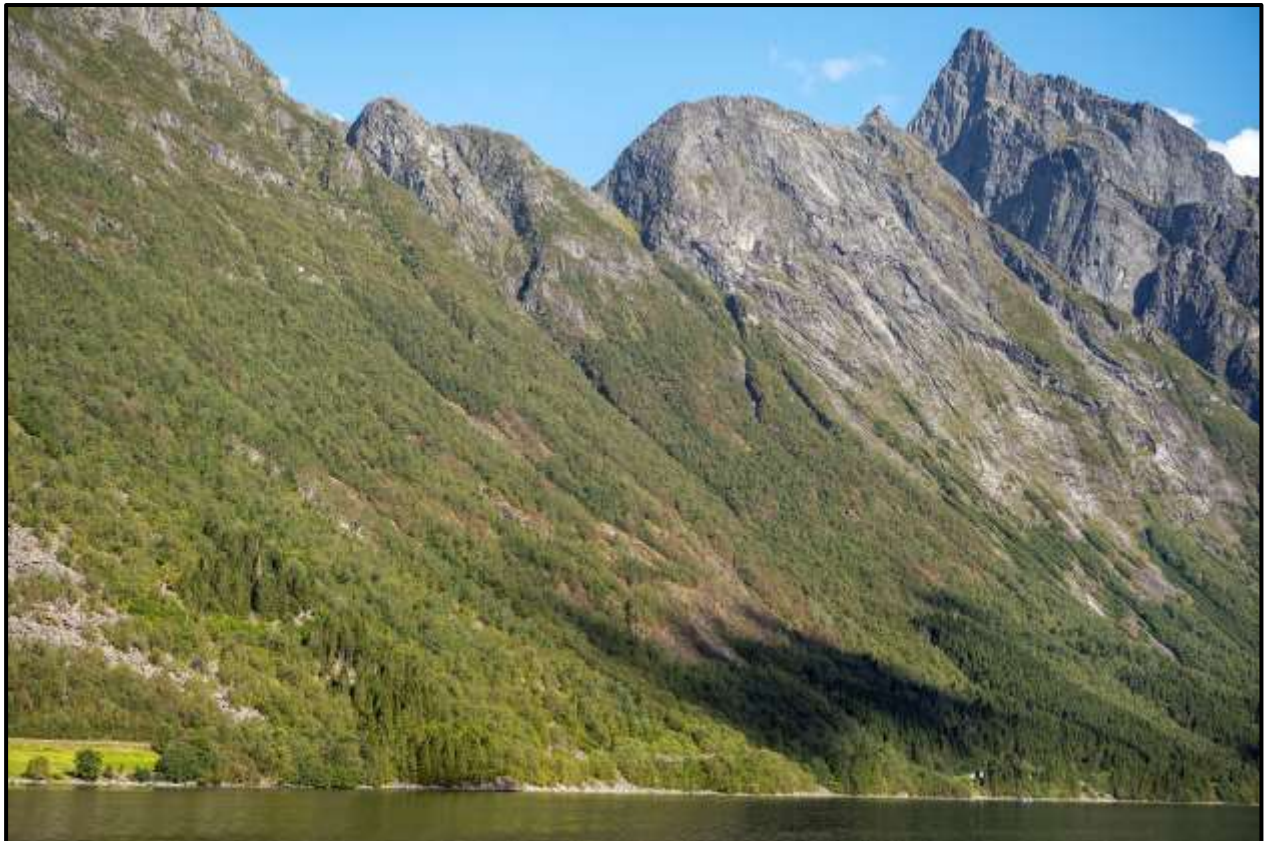




Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

# HØYRING AV FORSLAG TIL SKOGVERN



**MAUDE**

**ØRSTA KOMMUNE**

Høyringsfrist 10.05.2022

2021/1924

*Framside: Mot Slogen (foto: Øivind Leren)*

## Bakgrunn

Gjennom behandlinga av stortingsmeldinga Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfald (Meld. St. 14 (2015-2016)) vedtok Stortinget ei opptrapping av skogvernet i Noreg til 10 % av skogarealet. I februar 2022 var om lag 5,2 % av skogarealet og ca. 3,9 % av den produktive skogen verna i Noreg. Det er eit nasjonalt miljømål at «*et representativt utval av naturtypar i skog blir verna for kommande generasjonar*». Vern av skog er også viktig for å nå fleire av dei andre miljømåla, til dømes at «*utrydding av trua artar i skog skal opphøyrast og status for artar i nedgang skal ha blitt forbetra innan 2020*» og at «*mangfald av naturtypar i skog skal bli tatt vare på eller gjenoppretta innanfor sitt naturlege utbreiingsområde, og slik at alle stadeigne artar finnst i levedyktige bestandar*».

I stortingsmeldinga vert auka skogvern framheva til å ha stor positiv effekt på trua artar i skog, og Regjeringa vil vidareføre det langsiktige arbeidet med skogvern. Dette skal skje ved vern av offentleg eigd skog og ved friviljug vern av privateigd skog. Friviljug vern inneber at skogeigarane tilbyr staten vern av eigen skog.

Dersom ein har naturfagleg kunnskap om det aktuelt tilbodsområde frå før, kan slike data bli lagt til grunn for ein eventuell verneplanprosess. Dersom området ikkje er kartlagt tidlegare, vil miljøvernstyresmaktene også vurdere tilbodet og sette eventuelt i gang med naturfaglege registreringar for å kartlegge verneverdiar. I Møre og Romsdal er ein vesentleg del av den verneverdige skogen kartlagt tidlegare og aktuelle data er tilgjengelege i [www.naturbase.no](http://www.naturbase.no).

Om det på bakgrunn av ei slik registrering vil vere aktuelt å fremme eit verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomførast forhandlingar med grunneigarar om avgrensing, verneforskrift og økonomisk erstatning. Når staten og grunneigarar er kome til semje om desse punkta, vil området gjennomgå ei vanleg saksbehandling i tråd med naturmangfaldlova.

## Tilbodet

Statsforvaltaren fekk tilbod om friviljug skogvern på gnr/bnr 121/1, 121/4, 124/1 og 124/2 på Maude i Ørsta kommune. Det omfattar eit areal på ca. 1490 dekar. Tilbodet vart framsett i brev frå ALLSKOG SA den 13.04.2021.

Det naturfaglege grunnlaget for eit vern er basert på fleire kartleggingar av naturtypar i Ørsta som Kartlegging av naturtypar i Ørsta kommune. (Rapport J. B. Jordal nr. 5-2006 og 1-2007), Naturtypekartlegging i Møre og Romsdal i 2015 (Miljøfaglig Utredning rapport 2016-09).

ALLSKOG har taksert skogen i tilbodsområdet, og det blir forhandla fram ein erstatningsavtale med grunneigarane. Området vil ikkje bli tilrådd verna før avtalen om erstatning er signert, men ALLSKOG har på vegne av grunneigaren akseptert at planprosessen vert sett i gang. Statsforvaltaren meldte oppstart av verneplanprosess for området i brev av 10.01.2022.

## Heimelsgrunnlag

Vern av spesielle område eller førekomstar skjer i medhald av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfaldlova) jf. §§ 33-51. I naturmangfaldlova er det gjeve heimel for vedtak av ulike vernekategoriar. Vernekategorien naturreservat, som er det strengaste vernet etter naturmangfaldlova, blir foreslått brukt for skogsområda i dette verneplanframlegget.

Naturmangfaldlova § 37 i har slik ordlyd:

«Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.»

## Naturfaglege registreringar

I naturbase er det registrert tre lokalitetar med rik edellauvskog og ein lokalitet med ultrabasiske og tungmetallrik mark i lavlandet som dekkjer mykje av tilbodsområdet.

I sør ligg ein kartlagt lokalitet Brokknesjølet aust BN00109679 med rik edellauvskog av kategori A (svært viktig) som vert omtala slik:

«Lokaliteten ligg i ei bratt, sørvendt lise på nordsida av Norangsfjorden nesten 1 km søraust for Maude. Her vekslar grov blokkmark med meir fin- og grovkorna substrat. Lisida består i stor grad av blandingslauvskog med svakt lågurt- og storbregnepreg, men fleire områder er planta med gran, og områder av rik edellauvskog finst nokon stadar.

Avgrensinga gjeld eit område med lågurt-hasselkratt av den friske typen (T4-3 etter NiN 2.0), med innslag av frisk høgstaude. (T4-18). Somme områder har ei særleg rik utforming, med dominans av kravfulle artar som sanikel og lundgrønaks. Lågurt-hasselkrattskogen (80 %) dannar mosikk med meir triviell blandingslauvskog med svak lågurt til storbregnepreg (20 %).

Det vart registrert fleire artar typisk for lågurtmark (til dels rik lågurtskog) som breiflangre, sanikel, hengeaks, myskegras, myske, skogfaks, vårerteknapp, kransmynte, lundrapp, svartarteknapp, skogsvingel, liljekonvall, sumphaukeskjegg, kranskonvall og ramslauk (art knytt til varmekjær høgstaudeskog), der somme av desse stadvis er dominerande. Artar meir typisk for høgstaude inkluderar, skogsalat, sløke, kvitblattistel, vendelrot, brunrot, trollurt, teiebær, skogsvinerot, strutseving skogstorkenebb, krattmjølke, tveskjeggveronika, skogburkne, kratthumleblom og skogfiol. I blokkmark dukka det opp stankstorkenebb og svartburkne. På hassel vart det funne

hasselrurlav (NT). Hassel er det dominerande treslaget, elles finst det bjørk, rogn, selje, hegg, platanlønn og spredte almer (VU).»

Nord i tilbodsområdet ligg Storejølet vest BN00109662 og Storejølet aust BN00029818 med rik edellauvskog som er vurdert til verdi B (viktig). Dei har fått lik omtale:

Lokalitetane ligg i ei bratt, sørvendt lisode på nordsida av Norangsfjorden ved Åreneset. Her vekslar grov blokkmark med meir fin- og grovkorna substrat. Lisida består i stor grad av blandingslauvskog med svak lågurt- og storbregnepreg, men fleire parti er planta med gran, og områder av rik edellauvskog finst nokon stadar.

Storejølet vest vert vidare omtala: «Avgrensinga gjeld eit område med gråor-almeskog, med høg tettleik av store almetre. Lokaliteten er berre avstandsbetrakta, men det er sannsynleg at lokaliteten er ganske lik nabolokaliteten "Norangsfjorden: aust for Storejølet", og at det er snakk om typen frisk høgstade (T4-18 etter NiN 2.0). Tettleiken av alm innanfor avgrensinga varierar, men det er fokusert på å få med dei store almene med verdi. Det gjer at det også finst ein del meir triviell blandingslauvskog med svak lågurt til storbregnepreg innanfor avgrensinga (anslått til 30 %).»

Storejølet aust vert omtala slik: «Avgrensinga gjeld eit område med gråor-almeskog av typen frisk høgstaudeeskog (T4-18), med innslag av blokkmark. Tettleiken av alm innanfor avgrensinga varierar, men det er fokusert på å få med dei store almene. Det gjer at det også finst ein del meir triviell blandingslauvskog med svak lågurt til storbregnepreg innanfor avgrensinga (40 %).

I feltsjikt finst fleire typiske høgstaudeartar som myske, haremat, skogstjerneblom, trollurt, skogsvinerot, skogsalat, jonsokblom, trollbær, strutseving, stornesle, firblad og jordnøtt, samt stankstorkenebb i blokkmarka. Andre artar er skogburkne, kratthumleblom og jåblom. På trestammer (stort sett alm) vart det registrert grynvrenge, glattvrenge, orekjuke, almekolsopp (NT), truleg smørkjuke, lønnekjuke, narrepiggsopp (NT i 2010, LC i 2015) og lungenever. Gråor og alm (VU) er dei dominerande treslaga. Andre treslag er bjørk, hassel, hegg, ask (VU; 1 registrert) og platanlønn.»

Sentralt i området ligg ein kartlagt lokalitet Raudneset aust for Urke BN00029820 med ultrabasisisk og tungmetallrik mark i lavlandet av kategori A (svært viktig) som vert omtala slik:

«Lokaliteten omfattar eit rasløp med olivinstein som har rast ut frå bergveggen vest for Maudekollen og heilt ned til sjøen ved Raudeneset i Norangsfjorden. Elles i lisida finst mykje blandingskog, edellauvskog og planta granskog.

Lokaliteten består av eit rasløp med blokkmark som gror att med bjørke- og gråorskog. Der det er plantedekke er det innslag av både storbregne- og lågurtartar. I nedre del av lokaliteten finst noko planta granskog.

Den raudlista brunburkna (VU) og blankburkne finst spreidd oppover nedre delar av renna. Grønburkne og svartburkne er meir hyppige, medan blankburkne finst meir sparsomt og lokalt. Dominerande treslag er gråor og bjørk. Elles vart det registrert engsmelle, skogvikkje, storblåfjør, tiriltunge, vendelrot, skogstorkenebb, skogstjerneblom, gulsildre, smalkjempe, hengeaks, markjordbær og bringebær.»

Kunnskapsgrunnlaget viser at området har kvalitetar for vern som naturreservat. Her er rik edellauvskog med stort innslag av alm, i lågareliggande område. Mangelanalysar av skogvernet gjort

av Norsk institutt for naturforskning i 2016 viser at slik skog er sjeldan i verneområda. Her er såleis både sjeldne og trua naturtypar og artar.

## Skogbruk

Slike lågareliggende skogar har tradisjonelt vorte utnytta til ved- og tømmerhogst og beite.

Fakta ut frå skograpport Kilden: Totalareal: ca. 1500 daa

Det er ikkje utført skogbruksplanlegging med miljøregistreringer i området.

- Svært viktige naturtyper i skog: 59 daa -Rik edellauvskog
- Svært viktig naturtyper utanfor skog: 67 daa – Ultramafisk og kisrik mark

Produktivt skogareal(AR5): Ca. 144 daa

Skog, særs høg bonitet	Skog, høg bonitet	Skog, middels bonitet	Uproduktiv skog	Skrinn og jorddekt fastmark
123	13	8	803	554

Skogressurskart (SR 16) – volum (daa):

0-100 m <sup>3</sup> /ha	100-200 m <sup>3</sup> /ha	200-300 m <sup>3</sup> /ha	300-400 m <sup>3</sup> /ha	> 400 m <sup>3</sup> /ha
747	601	14		4

Bratt område med relativt lite produktiv skog. Det er eit granfelt som ligg innanfor området. Her bør ein vurdere grensene for evt. vern. Grensene er elles dratt utanfor tre andre granbestand. Området knytt til og rundt granbestanda har størst verdi for skogbruket. Foreslått område har elles liten verdi for skogbruket.

## Andre brukarinteresser

Mørenett AS har områdekonsesjon, og har 2 distribusjonsnett nær verneframlegget, men ikkje inni. Det er behov for drift og vedlikehald av 22 kV-lina som går inntil området.

Fylkesveg 655 går rett nedom tilbodsområdet. Det er 2 rasoverbygg på strekninga. Det er behov for siktrydding og fjerning av steinsprang m.v.

Området er sett av til LNF-område i kommuneplanen sin arealdel.



*Figur 1 Det vart hogd gran inntil og inni tilbodsområdet i 2021.*

## **Saksbehandling**

### Oppstartsmelding

Statsforvaltaren sendte ut melding om oppstart av verneplanprosessen for etablering av naturreservat til fleire aktuelle interessepartar i brev av 10.01.2022. Frist for innspel til planarbeidet var sett til 11.02.2022.

Det har kome 11 innspel til oppstartsmeldinga. Direktoratet for mineralforvaltning og Statnett har ingen merknader. Riksantikvaren behandlar ikkje slike saker, men viser til fylkeskommunen.

Statens Kartverk viser til at Raudeneset og Brokknesgjølet er 2 godkjente namn på staden. Språkrådet støttar dette.

Forsvarsbygg ber om at det vert opna for militær operativ verksemd og avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy i forskrifta.

Ørsta kommune ser i utgangspunktet positivt på frivillig skogvern.

Landbrukskontoret Ørsta Volda viser til at det er hogd på Maude og der skal plantast til att. Dei meiner det er viktig at eit vern ikkje kjem i konflikt med skogproduksjon.

Møre og Romsdal fylkeskommune ber om at grensene vert lagt slik at dei ligg utanfor byggegrensa mot vegen. Denne er 30 meter frå senterlina på vegen.

Mørenett AS ber om at vernegrensa vert lagt 12 meter frå midtfasen til høgspenlina som går inntil området av omsyn til skogrydding.

Norges vassdrags- og energidirektorat viser til at det er to 22 kV distribusjonsnett i området, og dei føreset at Mørenett AS uttalar seg i saka.

±

Vi viser til at forskrifta har unntak for militær operativ verksemd og avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy. Etter ei ny vurdering og samtalar med Ørsta kommune og ALLSKOG, vil vi føreslå å bruke gardsnamnet Maude på naturreservatet.

Drift og vedlikehald av fylkesveg 655 og rydding langs Mørenett si 22 kV-line vil vere gjentakande tiltak som kan påverke verneverdiane i skogen. Vi foreslår difor ei sone på 10 meter utan vern mellom vegkant og ytterfase kraftline. Dette burde tilfredsstille kravet til siktrydding og linjerydding.

#### Vidare saksgang

I samsvar med naturmangfaldlova og saksbehandlingsreglane i denne, sender Statsforvaltaren med dette verneframlegget på høyring.

Skogen er taksert av ALLSKOG i samarbeid med Staten sin skogsakskunnige. Det blir gjennomført forhandlingar med grunneigarane om erstatning, avgrensing og framlegg til forskrift.

Etter denne lokale og sentrale høyringa, vil Statsforvaltaren, på bakgrunn av høyringsdokument og innkomne fråsegner, skrive ei tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet fremmer så saka for Klima- og miljødepartementet som deretter vil førebu ho og legge fram eit framlegg om vernevedtak for Kongen i Statsråd.

Etter vernevedtaket ved kgl. res. vil erstatningar bli utbetalte i samsvar med avtalen. Statsforvaltaren får så i oppdrag å gjere vedtaket kjent og sørge for at reservatet blir merka og skilta. Merking og oppmåling blir gjort av jordskifteretten etter krav frå Statsforvaltaren om grensegang og merking.

Framlegget til naturreservat går fram av vedlagt vernekart.

Ut frå normal saksbehandlingstid kan eit vernevedtak tidlegast skje i desember 2022.



Vedlegg 1.

## **Forskrift om vern av Maude naturreservat, Ørsta kommune, Møre og Romsdal**

Fastsett ved kongeleg resolusjon .....med heimel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremja av Klima- og miljødepartementet.

### **§ 1 Føremål**

Føremålet med forskrifta er å ta vare på eit verdfullt skogsområde som inneheld trua og sjeldan natur. Området representerer ein naturtype med store verdiar knytt til rik edellauvskog. Skogen er velutvikla og har fleire kravfulle artar.

Det er ei målsetting å behalde verneverdiane i mest mogleg urørt tilstand, og eventuelt vidareutvikle dei.

### **§ 2 Geografisk avgrensing**

Naturreservatet omfattar følgjande gnr./bnr.: Ørsta kommune: 121/1, 2 og 124/1, 2.

Naturreservatet dekker eit totalareal på 1481 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... Dei nøyaktige grensene for naturreservatet skal merkast i marka. Knekkpunkta skal koordinatfestast.

Verneforskrifta med kart blir oppbevart i Molde kommune, hos Statsforvaltaren i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

### **§ 3 Vernereglar**

I naturreservatet må ingen gjere noko som skadar verneverdiane som går fram av føremålet med vernet.

I naturreservatet gjeld følgjande vernereglar

- a. vegetasjonen, medrekna daude buskar og tre, er verna mot skade og øydelegging. Det er forbode å fjerna planter og sopp inkludert lav eller delar av desse frå naturreservatet. Planting eller såing av tre og annan vegetasjon er forbode
- b. dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er verna mot skade, øydelegging og unødig forstyrring. Utsetting av dyr er forbode
- c. det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endra naturmiljøet, som til dømes oppføring av bygningar, anlegg, gjerde, andre varige eller mellombelse innretningar, parkering av campingvogner, brakker el. l., framføring av luftleidningar, jordkablar, kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering eller anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte tilførsler av forureining, etterlating av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. Opplistinga av tiltak er ikkje uttømmende.
- d. bruk av naturreservatet til større arrangement er forbode
- e. bålbrekking er forbode

### **§ 4 Generelle unntak frå vernereglane**

Vernereglane i § 3 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt og fangst i samsvar med gjeldande lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldande lovverk
- d. vedlikehald og bruk av eksisterande jakttårn

- e. beiting
- f. utsetting av saltsteinar
- g. oppsetting av midlertidige, mobile jaktårn for storviltjakt
- h. fjerning av mindre mengder kvist i samband med utøving av storviltjakt
- i. bålrensing med tørrkvist frå bakken eller medteken ved i samsvar med gjeldande lovverk
- j. drift og vedlikehald, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterande energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet

### **§ 5 Regulering av ferdsel**

All ferdsel skal skje varsamt og ta omsyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminne.

I naturreservatet gjeld følgjande reglar om ferdsel

- a. motorisert ferdsel er forbode, medrekna landing og start med luftfartøy
- b. utanom eksisterande stiar er sykling, riding og bruk av hest forbode

### **§ 6 Generelle unntak frå ferdselsreglane**

Ferdselsreglane i § 5 er ikkje til hinder for gjennomføring av militær operativ verksemd og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsverksemd, samt gjennomføring av skjøtsel- og forvaltingsoppgåver som er bestemt av forvaltingsstyresmakta. Unntaket gjeld ikkje øvingskøyring.

Ferdselsreglane i § 5 andre ledd er ikkje til hinder for

- a. naudsynt motorferdsel for uttransport av sjuke og skadde bufe. Køyretøy som nyttast skal vera skånsamt mot markoverflata. Det skal gjevast melding til ansvarleg oppsyn for verneområdet før køyring skjer
- b. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med lett beltekøyretøy som ikkje set varige spor i terrenget
- c. naudsynt motorferdsel i samband med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterande energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendast melding til forvaltningsstyresmakta
- d. landing og start med Forsvarets luftfartøy

### **§ 7 Spesifiserte dispensasjonsreglar**

Forvaltningsstyresmakta kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehald og skjøtsel av kulturminne
- b. tiltak i samband med forvaltning av vilt og fisk
- c. naudsynt uttransport av felt elg og hjort med andre køyretøy enn lett beltekøyretøy som nemnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. ringbarking, hogst og uttak av gran, platanlønn og andre framande treslag
- e. merking og rydding av nye stiar
- f. avgrensa bruk av naturreservatet for aktivitetar nemnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. oppsetting og vedlikehald av gjerde
- h. gjenoppføring av bygningar og anlegg som går tapt ved brann eller naturskade
- i. bruk av naturreservatet til miljøtilpassa reiselivsverksemd i samsvar med plan godkjent av forvaltningsstyresmakta
- j. øvingskøyring for formål nemnt i § 6 første ledd
- k. naudsynt motorferdsel for aktivitetar etter § 4 bokstav f, j og § 7 bokstav b, d, g og h

### **§ 8 Generelle dispensasjonsreglar**

Forvaltingsstyresmakta kan gjera unntak frå forskrifta dersom det ikkje strir mot føremålet med vernet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig, eller dersom omsynet til tryggleik eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det naudsynt, jf. naturmangfoldloven § 48.

### **§ 9 Skjøtsel**

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta bestemmer, kan setja i verk tiltak for å oppretthalda eller oppnå den natur- og kulturtilstanden som er føremålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 48.

### **§ 10 Forvaltningsplan**

Det kan utarbeidast forvaltningsplan med nærare retningsliner for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtsel.

### **§ 11 Forvaltingsstyresmakt**

Miljødirektoratet fastset kven som skal ha forvaltingsstyresmakta etter denne forskrifta.

### **§ 12 Ikraftsetjing**

Denne forskrifta trer i kraft straks.